

Yttrande

Rättsavdelningen
Jonathan Nirmark
08-700 09 44
jonathan.nirmark@kammarkollegiet.se

Regeringskansliet
Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Promemorian Stöd vid korttidsarbete – omedelbar verkställighet av beslut Fi2021/01169

Sammanfattning

Kammarkollegiet tillstyrker förslaget då det innebär en mer effektiv hantering av återkrav. Kollegiet föreslår att en fast betalfrist anges som huvudregel vid återbetalning. Vidare förordas att vissa förtydliganden görs, dels i lagtext, dels gällande hur vissa begrepp bör förstås där rättstillämpningen kan dra nytta av större ledning från lagstiftaren.

Förfallodag

Kammarkollegiet befarar att ordningen i 31 a § andra stycket att Tillväxtverket ska bestämma vilken dag betalning senast ska ske kan skapa förväntningar från gäldenärskollektivet på verket att inte bestämma en senare betalningsdag än den senast möjliga enligt paragrafen. I fall då verket bestämmer förfallodagen till en tidigare dag än den senast möjliga kan detta väcka frågan om anstånd. Samtidigt bör undvikas en ordning där många fordringar förfaller till betalning samma dag, eller under ett fåtal dagar varje månad. En sådan situation medför onödiga arbetsanhopningar hos Tillväxtverket för att hantera t.ex. betalningar, begäran om avbetalningsplaner, samt ansökan om anstånd och verkställighet.

Mot bakgrund av kravet på Tillväxtverket enligt 31 a § att skyndsamt meddela beslut om återkrav förväntas verket meddela beslut löpande. Om verket generellt bestämmer den senaste betalningen till den senast möjliga enligt paragrafen medför detta att olika återbetalningsskyldiga arbetsgivare ges olika långa betalfrister, beroende på vilken dag i månaden beslut meddelades. Detta är otillfredsställande ur likabehandlingssynpunkt.

Sammanfattningsvis talar likabehandlingsskäl och intresset av att undvika anstånd och arbetsanhopningar i stället för att en fast betalfrist anges som huvudregel. En sådan frist kan vara exempelvis 30 eller 45 dagar efter beslutsdagen.

Ränta

För ökad tydlighet föreslås att hänvisning görs i 31 a § sista stycket till 6 § räntelagen (1975:635) om det är denna som avses ska tillämpas.

I 31 a § sista stycket anges även att räntekravet får sättas ned om det finns särskilda skäl. I författningskommentaren anges att Tillväxtverket kan pröva frågan om nedsättning på egen hand, varför det bör framgå av lagtexten att Tillväxtverket har rätt att sätta ned räntekravet.

Vidare anges i 42 § att då fordran lämnats för indrivning, Kronofogden ska beräkna ränta enligt viss räntesats för tiden efter överlämnandet. Av bestämmelsen är det otydligt om ränta enligt 42 § ska utgå på enbart det belopp som fastställts i beslutet eller om ränta även ska utgå på dröjsmålsräntan enligt 31 a § sista stycket.

Avbetalningsplan

Kammarkollegiet befarar att andra punkten i 31 c §, vilken är allmänt hållen, kommer att åberopas i många fall av arbetsgivare som önskar en avbetalningsplan. Då formuleringen är öppen för tolkning är det önskvärt ur rättssäkerhetssynpunkt om större ledning ges kring innebörden av bestämmelsen och vilka omständigheter som ska beaktas vid bedömningen.

Anstånd

I fråga om anstånd enligt 31 d § första stycket framstår formuleringen *beslutet i den fråga som föranlett anståndet* som svårtolkad. Utöver de exempel som ges i promemorian är det inte tydligt vad som avses. Även i denna del är det önskvärt med större ledning från lagstiftaren.

I 31 d § första stycket anges att anstånd får beviljas efter ansökan. Hur långt anstånd som kan ges begränsas till längst tre månader efter dagen för beslutet i den fråga som har föranlett anståndet. I andra stycket anges att Tillväxtverket också får bevilja anstånd om det kan antas vara till fördel för det allmänna. Det bör förtydligas om formuleringen i andra stycket endast anger en ytterligare grund för när anstånd kan medges (vid sidan om situationer *då det är tveksamt hur stort belopp som kommer att behöva betalas*), eller om andra stycket är avsett att tillämpas självständigt. Det senare torde innebära att kravet på ansökan liksom den tidsbegränsning som anges i första stycket inte gäller vid anstånd enligt andra stycket.

Av rättssäkerhetsskäl och för att säkerställa likabehandling förordar Kammarkollegiet att anstånd endast bör lämnas efter ansökan från arbetsgivaren och att ansökan i alla fall bör vara skriftlig.

Angående längden på anstånd till fördel för staten kan jämföras med den allmänna regleringen i 14 § förordning (1993:1138) om hantering av statliga fordringar (hanteringsförordningen), som tillämpas på de flesta fordringar som hanteras som allmänna mål, se 2 § hanteringsförordningen. Bestämmelserna i hanteringsförordningen tillämpas om inte något annat följer av lag eller förordning eller av ett särskilt beslut av regeringen. Enligt 14 § hanteringsförordningen får anstånd utöver ett år från förfallodagen bara medges om det är till fördel för staten eller om det i övrigt finns synnerliga skäl.

Hur långt anstånd som får ges med stöd av 31 d § torde dock vara av underordnad betydelse då det inte verkar finnas hinder mot att upprepade anstånd ges.

I 31 e § anges att Tillväxtverket får återkalla ett anstånd som beviljats enligt 31 d § *första stycket* eller sätta ned anståndsbeloppet, om vissa förutsättningar är uppfyllda. Kammarkollegiet förordar att även anstånd som beviljats enligt 31 d § *andra stycket* bör kunna återkallas, särskilt om detta lämnats efter beaktande av felaktiga uppgifter från företaget.

I 38 § föreslås ett uttryckligt överklagandeförbud för beslut om anstånd som avses i 31 d § *andra stycket*. Motsatsvis framstår en avsikt att Tillväxtverkets beslut om anstånd enligt 31 § *första stycket* ska vara överklagbara. Allmänt räknas en myndighets beslut att avslå en begäran om anstånd med betalning som ett *partsbesked*. Dessa är enligt gällande rätt inte överklagbara (se prop. 2016/17:180 s. 260 och 332). Föreslagen lydelse av 38 § kan medföra oklarhet gällande vilken rätt till domstolsprövning som föreligger.

Gränsdragningsfrågor samt ackord

Utgångspunkten gällande betalning som framgår av den föreslagna lagändringen är att hela fordran ska betalas till sitt fulla belopp och att detta ska ske senast den sista betaldagen som anges i Tillväxtverkets beslut enligt 31 a §. Då en återbetalningsskyldig arbetsgivare vill få till stånd ett avsteg från denna utgångspunkt kan vissa gränsdragningsproblem uppstå. För en gäldenär är det många gånger av underordnad betydelse om en anhållan betraktas som en begäran om anstånd, avbetalningsplan, eller något annat, så länge denne uppnår ett avsteg från utgångspunkten om full betalning på förfallodagen.

Frågan om anstånd eller avbetalning antas vanligtvis väckas genom att en återbetalningsskyldig arbetsgivare ger in en begäran till Tillväxtverket. I en del fall kan både frågan om anstånd och avbetalningsplan komma att aktualiseras parallellt, till exempel då gäldenären erbjuder full betalning genom en delbetalning senast på förfallodagen och frågar om det är möjligt att betala återstående belopp vid ett senare tillfälle. En sådan situation skulle kunna hanteras både som en begäran om delvis anstånd och som en begäran om avbetalningsplan på två betaltillfällen. De gränsdragningsituationer som kommer uppstå när det är oklart om stödmottagaren begär anstånd eller en avbetalningsplan torde i de flesta fall inte leda till större praktiska problem, trots

att de rättsliga förutsättningarna för anstånd respektive avbetalningsplan enligt förslaget är något olika.

Ifall gäldenären däremot begär att *fordran inte ska betalas till sitt fulla belopp* kan frågan om ackord aktualiseras. Det finns ingen legaldefinition av begreppet ackord. Med ackord menas i allmänhet en ekonomisk uppgörelse mellan en gäldenär och en borgenär om nedsättning eller annan förändring av borgenärernas fordran. Syftet är oftast att gäldenären ska komma ur sitt obestånd. Ackord förekommer i två former, underhandsackord eller offentligt ackord. Underhandsackord innebär en frivillig uppgörelse mellan gäldenären och dennes borgenärer. Offentligt ackord, som kan bli aktuellt under företagsrekonstruktion eller konkurs, kan däremot innebära att en borgenär blir bunden mot sin vilja. Frågan om ackord handläggs av Skatteverket enligt 4 § lagen (2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter.

De omständigheter som enligt promemorian angetts som skäl för anstånd respektive avbetalning, i form av olika slags ekonomiska svårigheter, kan även komma att åberopas av en gäldenär som vill få till stånd en ackordsuppgörelse. En sådan begäran ska hanteras av Skatteverket. Handläggning av begäran om ackord bör ligga kvar på Skatteverket för att säkerställa likformighet i praxis.

Om gäldenärens begäran däremot innebär att hela kapitalbeloppet men inte hela räntebeloppet ska betalas slutligen kan frågan om särskilda skäl att sätta ned räntekravet enligt 31 a § sista stycket prövas av Tillväxtverket vid sidan om hanteringen av frågan om anstånd eller avbetalning.

Verkställighet

Avsikten med lagändringen är att statens fordringar på återbetalning enligt lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete ska vara direkt verkställbara. Vid för sen betalning ska ränta påföras enligt 31 a § andra stycket. Om avsikten är att även statens fordran på denna ränta ska vara direkt verkställbar bör detta anges uttryckligen i 39 §.

Enligt 37 a § gäller Tillväxtverkets beslut omedelbart. Enligt 40 § får Tillväxtverket, om det finns särskilda skäl, lämna en fordran för indrivning även om förfallodagen inte inträffat. Att fordran lämnas in för indrivning utan att delgivning skett torde dock inte innebära att verket kan åsidosätta det allmänna kravet enligt 3 § indrivningsförordningen (1993:1229) att skicka ut betalningsuppmaning innan ansökan om indrivning. Vad gäller konsekvenser för företagen av en ansökan om verkställighet bör beaktas att detta i många fall kommer medföra en betalningsanmärkning för arbetsgivaren (jfr 7 a § kreditupplysningslag (1973:1173)).

Avslutningsvis välkomnar Kammarkollegiet att lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar tillämpas på statens fordringar på återbetalning och att dessa hanteras som allmänna mål. För att få betalt av en återbetalningsskyldig arbetsgivare som inte betalar frivilligt behöver

staten enligt nu gällande ordning skaffa en exekutionstitel i form av utslag från Kronofogden efter ansökan om betalningsföreläggande, alternativt en dom från allmän domstol ifall gäldenären bestrider betalningsskyldighet. Detta fördröjer tidpunkten för när indrivning kan ske och ökar risken för att betalning uteblir. Att riktigheten av Tillväxtverkets beslut kan ha fastställts genom dom i allmän förvaltningsdomstol ändrar inte detta förhållande.

Nuvarande ordning kan alltså medföra dubbla domstolsprocesser i sak i allmän förvaltningsdomstol och i allmän domstol, eventuellt med motsatta utgångar som konsekvens. Detta är otillfredsställande ur ett rättssäkerhetsperspektiv. Genom möjligheten till överklagande av Tillväxtverkets beslut kvarstår enskilda arbetsgivares rätt till domstolsprövning av frågan om återbetalning.

Den föreslagna ändringen medför därmed att statens anslag, särskilt vid Sveriges domstolar, kan komma till en mer effektiv användning än att säkerställa en mottagare av statsstöd rätt till prövning av frågan om återbetalning vid två domstolsslag.

I detta ärende har t.f. enhetschef Maria Wetterdal beslutat efter föredragning av advokatfiskalen Jonathan Nirmark

Maria Wetterdal

Jonathan Nirmark